

Súd: Krajský súd Trnava
Spisová značka: 26CoCsp/44/2021
Identifikačné číslo súdneho spisu: 2217214470
Dátum vydania rozhodnutia: 26. 10. 2022
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Katarína Slováčková
ECLI: ECLI:SK:KSTT:2022:2217214470.3

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Trnave v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Kataríny Slováčkovej a sudcov JUDr. Ľuboslavy Vankovej a Mgr. Jozefa Mačeja v právnej veci žalobcu: Prima banka Slovensko, a.s., IČO 31 575 951, so sídlom Hodžova 11, Žilina proti žalovanému: A. B., nar. X. februára XXXX, trvale bytom C. XXXX/XX, D. E., v konaní o zaplatenie sumy 1471,33 eur s príslušenstvom, o odvolaní žalobkyne proti rozsudku Okresného súdu Dunajská Streda č.k. 9Csp/233/2017-324 z 15. apríla 2021, takto

r o z h o d o l :

Odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie v časti o zaplatenie 300,20 eur m e n í t a k , že žalovaný je povinný zaplatiť žalobcovi 300,20 eur do 3 dní odo dňa právoplatnosti tohto rozsudku.

Vo zvyšku napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie p o t v r d z u j e .

Žalovanému nárok na náhradu trov tohto konania nepriznáva.

o d ô v o d n e n i e :

Napadnutým rozsudkom č.k. 9Csp/233/2017-324 z 15. apríla 2021 súd prvej inštancie žalobu zamietol a žalovanému nepriznal nárok na náhradu trov konania voči žalobcovi. Právne svoje rozhodnutie odôvodnil ustanoveniami § 708 ods. 1, § 710, § 497, § 502 zákona č. 519/1991 Zb. Obchodný zákonník (ďalej len „ObZ“), § 18 ods. 1, ods. 2, ods. 3 zákon č. 129/2010 Z. z. o spotrebiteľských úveroch a o iných úveroch a pôžičkách pre spotrebiteľov a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení účinnom ku dňu uzavretia zmluvy (ďalej len ZoSÚ), § 255 ods. 1, Čl. 17 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok (ďalej len „CSP“). Vecne dôvodil, že zo zmluvy o osobnom účte nevyplyva, že v nej sú uvedené individuálne dojednania o povolení prečerpania, ani individuálne dojednania o poplatkoch a úrokoch. Žalobca nepreukázal, že by žalovaného v čase zriadenia bežného účtu, či poskytnutia prečerpania písomne vopred informoval o akýchkoľvek konkrétnych podmienkach, za ktorých mu bolo poskytnuté prečerpanie na účte (o výške úroku a poplatkoch). Zmluvu o osobnom účte súd prvej inštancie posúdil ako zmluvu spotrebiteľskú, teda žalobca si môže účtovať len úroky, ktoré boli zmluvnými stranami v spotrebiteľskej zmluve individuálne dojednané, čo nemožno považovať za splnené, ak uvedený nárok žalobca odvodzoval výlučne od priložených všeobecných obchodných podmienkach uvedených v bodu 3.12 (ďalej len „VOP“) a sadzobníka poplatkov. VOP upravujú otázku tzv. „nepovoleného prečerpania“ a žalobca upravuje stav, ak nastane nepovolené prečerpanie účtu a pre takýto prípad upravuje tzv. „úrok pri nepovolenom prečerpaní účtu“, ktorý má zodpovedať debetnej úrokovej sadzbe vyhlasovanej žalobcom. Zákonná úprava pojem „nepovolené prečerpanie“ nepoužíva a žalobca týmto slovným spojením mienil označiť priebežné nesplácanie, či nedodržiavanie požiadavky banky na priebežné znižovanie záporného salda účtu klienta. Žalobca so žalovaným nemal uzavretý žiaden zmluvný vzťah právne relevantným

spôsobom o prečerpaní (existencii možnosti prekročenia) peňažných prostriedkov na bežnom účte žalovaného, či už z hľadiska výšky prečerpania, spôsobu splácania prečerpania ako aj iných podmienok súvisiacich s poskytovaním takejto služby bankou, pričom banka bola povinná vopred informovať klienta o možnosti prekročenia limitu a klient mal prejaviť vážny záujem a svoju vôľu, právne relevantným spôsobom o poskytovanie služby prečerpania na účte, ktorého je majiteľom. Vzhľadom na uvedené súd prvej inštancie žalobu ako nedôvodnú zamietol. O náhrade trov konania súd rozhodol tak, že žalovanému nárok na náhradu trov konania nepriznal, lebo mu žiadne nevznikli.

Proti rozsudku súdu prvej inštancie podal v zákonnej lehote odvolanie žalobca. Dôvodil, že súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam (§365 ods. písm. f) CSP) a že rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci (§ 365 ods. 1 písm. h) CSP). Poukázal na skutočnosť, že súd prvej inštancie pri svojom rozhodovaní opomenul zmluvu o povolenom prečerpaní, ktorú uzatvoril žalobca a žalovaný 3. marca 2014, a na základe ktorej žalobca poskytol žalovanému limit povoleného prečerpania vo výške 400,- eur s variabilnou úrokovou sadzbou vo výške 19,9% ročne. Dňa 23. apríla 2014 na základe žiadosti žalovaného žalobca poskytol žalovanému limit povoleného prečerpania do výšky 640,- eur, v zmysle VOP bod 8.5.2, pričom výška aktuálneho limitu povoleného prečerpania bola uvedená, v tom ktorom výpise z účtu. Z obsahu zmluvy o povolenom prečerpaní vyplýva, že bola uzatvorená v súvislosti so zmluvou o zriadení účtu. Súd prvej inštancie nesprávne posudzoval zmluvu z 31. novembra 2013 ako zmluvu o poskytnutí pôžičky - zmluvu o spotrebiteľskom úvere. file_0.jpg

file_1.wmf

Práve zmluva o spotrebiteľskom úvere - povolené prečerpanie na účte z 3. marca 2014 je svojou povahou zmluvou o spotrebiteľskom úvere formou povoleného prečerpania, ktorej obligatórne náležitosti sú upravené v ustanovení § 10 ods. 1 a nie v § 9 ods. 2 ZoSÚ. Zmluva obsahuje všetky obligatórne náležitosti v zmysle uvedeného zákonného ustanovenia a tak tvrdenie súdu prvej inštancie ohľadom absencie zákonných náležitostí v zmysle § 9 ods. 2 ZoSÚ, ktoré sa však na uvedený prípad nedajú aplikovať z dôvodu odlišnosti povahy a charakteru zmluvy, neobstoja. Zrušením povoleného prečerpania a neuhradením dlžnej sumy sa žalovaný dostal do nepovoleného debetu vo výške debetného zostatku na účte. Po znížení limitu na 0,- eur sa dlh žalovaného navyšoval z právneho titulu prekročenia, ktoré upravuje zákon o spotrebiteľských úveroch. V zmysle ZoSÚ, ak ide o zmluvu o otvorení bežného účtu a existuje možnosť, že sa spotrebiteľovi umožní prekročenie, veriteľ je povinný informovať spotrebiteľa o úrokovej sadzbe spotrebiteľského úveru, podmienkach, ktoré upravujú jej uplatňovanie, indexe alebo referenčnej sadzbe, ktorá sa vzťahuje na pôvodnú úrokovú sadzbu spotrebiteľského úveru, sankciách, úrokoch z omeškania a poplatkoch za toto prekročenie a podmienkach, za ktorých sa tieto poplatky môžu meniť. Zmluva o účte pre prípad prekročenia nemusí ako obligatórnu náležitosť obsahovať údaje uvedené v § 9 ods. 2 ZoSÚ, naopak, podľa § 18 ods. 1 ZoSÚ postačuje, aby veriteľ informoval spotrebiteľa na trvanlivom médiu o úrokovej sadzbe. Zákon uvedený nárok podmieňuje výlučne splnením informačnej povinnosti veriteľa (banky) vo vzťahu k majiteľovi účtu. Žalobca si túto informačnú povinnosť, ktorou zákon podmieňuje možnosť uplatnenia úroku z prekročenia splnil odovzdaním VOP, Sadzobníka poplatkov a Vývesky úrokových sadzieb pri uzatvorení Zmluvy o účte na oboznámenie sa žalovanému, ktorý oboznámenie sa s dokumentáciou potvrdil, zverejnením VOP ako i výšku úrokových sadzieb v Úrokovej výveske na web stránke, a to nielen aktuálne, ale i historické; zverejnením VOP ako i výšku úrokových sadzieb v Úrokovej výveske na každom obchodnom mieste v aktuálnom znení; zasielaním Výpisov z účtu, z ktorých jednoznačne vyplývajú všetky obraty a teda aj výška a obsah prekročenia a účtovaný úrok; uvedením údajov v Internetbankingu, do ktorého mal žalovaný prístup. Nepovolené prečerpanie je podstatným porušením zmluvy o bežnom účte, ktoré má za následok nielen právo banky požadovať úroky za prečerpanie, ale má právo aj na zrušenie účtu. Podstatnou skutočnosťou v prejednávanej veci je, že záporný zostatok, do ktorého sa žalovaný dostal svojim konaním, je úročený úrokovou sadzbou, o výške ktorej mal žalovaný vedomosť, a nárok naň je naviazaný na vrátenie peňažných prostriedkov, ktoré tvoria prekročenie. Žalobca si neuplatnil žiaden úrok z omeškania, takže od žalovaného žiada iba istinu a ročný úrok 28 %, ktorý zahŕňa všetky platby súvisiace s istinou. V tejto súvislosti žalobca poukázal na judikatúru krajských súdov SR. Navrhol odvolaciemu súdu, aby rozsudok

súdu prvej inštancie zmenil a vyhovel žalobe v plnom rozsahu a zaviazal žalovaného uhradiť dlžnú sumu do 3 dní od právoplatnosti rozsudku a zároveň žalobcovi priznal náhradu trov konania, ako aj náhradu trov odvolacieho konania.

Žalovaný sa k odvolaniu žalobcu nevyjadril.

Odvolací súd výzvou zo 4. októbra 2022 vyzval žalobcu a žalovaného, aby sa v lehote 10 dní v zmysle § 382 CSP vyjadrili k možnému použitiu § 7 ods. 1 a 2 a § 11 ods. 2 ZoSÚ v znení účinnom ku dňu uzavretia zmluvy, so zameraním či žalobca pred uzavretím zmluvy o povolenom prečerpaní i zmluvy o spolupráci pri poskytovaní produktov a služieb zisťoval bonitu klienta.

Žalobca k použitiu § 7 ods. 1 a 2 ZoSÚ uviedol, že pre žalovaného viedol dlhodobo pred poskytnutím úveru bežný účet a mal prehľad o finančných prostriedkoch, ktorými žalovaný disponoval, vyplývajúcich z kreditných a debetných transakcií vykonávaných žalovaným. V konaní boli predložené všetky výpisy z osobného účtu žalovaného, z ktorých sú zrejmé všetky transakcie vykonávané na účte žalovaného pred poskytnutím úveru formou povoleného prečerpania a na základe ktorých bol žalovanému predschválený úver – poskytnuté povolené prečerpanie. Uviedol, že pre žalovaného viedol účet č. E. XX XXXX XXXX XXXX XXXX XXXX od 31. októbra 2013 na základe zmluvy o spolupráci pri poskytovaní bankových produktov a služieb z 31. októbra 2013. V čase uzatvorenia predmetnej úverovej zmluvy, taktiež nebol predschválený limit žiadnym spôsobom zákonne obmedzený, resp. regulovaný. Uvedené je potrebné podľa žalobcu vnímať v danom čase v intenciách zásady podľa čl. 2 ods. 3 Ústavy SR. Rovnako si aj pri navýšení limitu povoleného prečerpania na sumu 640,- eur na základe žiadosti žalovaného z 23. apríla 2014, preveril záväzky žalovaného v registri SRBI, pričom bolo zistené, že žalovaný si naďalej svoje iné záväzky plní riadne a včas pri zostávajúcej sume splátok 1845,- eur (listina CREDIT REPORT – ANALYTIC, ktorá tvorí výstup z reportu realizovaného 23. apríla 2014). K použitiu § 11 ods. 2 ZoSÚ uviedol, že posudzoval jednotlivé kreditné a debetné obraty na účte žalovaného a riadne vykonala dopyty do úverového registra, pričom výsledkom týchto dopytov bol výstup z úverového registra vo forme listiny CREDIT REPORT – ANALYTIC. Žalobca si splnil zákonom stanovenú povinnosť uvedenú v § 7 ods. 1 v spojení s § 11 ods. 2 ZoSÚ a úver nemožno v žiadnom prípade považovať za bezúročný a bez poplatkov, keďže neporušil svoje povinnosti vyplývajúce zo zákona a v žiadnom prípade sa nemôže jednať o hrubé porušenie povinnosti. Žalobca postupoval v súlade so zákonnými požiadavkami upravujúcimi skúmanie schopnosti spotrebiteľa splácať úver a bonitu žalovaného overil dostatočne. Opakovane navrhol, aby odvolací súd žalobe v celom rozsahu vyhovel a priznal mu náhradu trov konania v rozsahu 100%.

Krajský súd v Trnave ako súd odvolací (§ 34 CSP) po zistení, že odvolanie bolo podané včas (§ 362 ods. 1 CSP), oprávneným subjektom – stranou, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 359 CSP), proti rozsudku súdu prvej inštancie, proti ktorému zákon odvolanie pripúšťa (§ 355 ods. 1 CSP), preskúmal napadnuté rozhodnutie v medziach daných rozsahom (§ 379 CSP) a dôvodmi odvolania (§ 380 ods. 1 CSP), s prihliadnutím ex offo na prípadné vady týkajúce sa procesných podmienok, ktoré ale nezistil (§ 380 ods. 2 CSP), na nariadenom odvolacom pojednávaní (§ 385 ods. 1 CSP) po doplnení dokazovania oboznámením listín - zmlúv o povolenom prečerpaní na účte z 3. marca 2014 a 23. apríla 2014 a dospel k záveru, že odvolacie námietky vznesené žalobcom sú čiastočne dôvodné.

Predmetom konania na súde prvej inštancie bol nárok žalobcu na zaplatenie sumy 1.471,33 eur s príslušenstvom od žalovaného.

Predmetom odvolacieho konania je preskúmanie správnosti rozsudku súdu prvej inštancie o zamietnutí žaloby a v závislom výroku o nároku na náhradu trov konania. Vzhľadom na dôvody odvolania žalobcu je nutné posúdiť, či súd prvej inštancie na základe vykonaných dôkazov dospel k správnym skutkovým zisteniam a či vec správne právne posúdil.

V prejednávanej veci sa žalobca domáhal zaplata sumy 1.471,33 eur spolu s úrokom vo výške 28 % ročne od 28. júna 2017 do zaplata titulom neuhradených záväzkov zo Zmluvy o spolupráci pri poskytovaní bankových produktov a služieb č. XXXXXXXXXXXX uzavretej medzi žalobcom a žalovaným dňa 31. októbra 2013, na základe ktorej žalobca pre žalovaného zriadil a viedol bežný účet, na ktorý žalobca bol oprávnený prijímať platby v prospech žalovaného ako majiteľa účtu a podľa jeho pokynov z tohto účtu realizovať platby. Podľa Čl. IV. bod 2. predmetnej zmluvy za poskytovanie produktov/služieb bola banka oprávnená zúčtovať si poplatky podľa sadzobníka poplatkov, vzájomné práva a povinnosti, ktoré v zmluve nie sú výslovne upravené sa riadili obchodnými podmienkami banky. Dňa 3. marca 2014 došlo medzi stranami k uzavretiu Zmluvy o povolenom prečerpaní do výšky limitu 400 eur s dohodnutou variabilnou úrokovou sadzbou 19,9% p.a., súčasťou zmluvy boli VOP a sadzobník poplatkov. Podľa bodu 3.8 VOP majiteľ účtu je povinný mať na účte dostatok finančných prostriedkov postačujúcich na vykonanie požadovaných transakcií, splátok úveru poskytnutého bankou, na poplatky a akýchkoľvek finančných záväzkov voči banke. Podľa bodu 3.12 VOP po dobu nepovoleného prečerpania na účte musí majiteľ účtu platiť z prekročenej čiastky úrok vypočítaný na základe úrokovej sadzby „Úrok pri nepovolenom prečerpaní účtu“. Žalobcom predložený sadzobník poplatkov obsahuje početný zoznam rôznych poplatkov v rôznej výške, týkajúce sa rôznych produktov. Z predložených úrokových sadzieb žalobcu, účinných od 20.05.2014 vyplýva, že sadzba úroku pri nepovolenom prečerpaní je vo výške 28 % p.a. Nebolo sporným, že žalovaný prekračoval povolený limit povoleného prečerpania, preto žalobca pristúpil v zmysle VOP k zníženiu žalovanému limitu povoleného prečerpania na 0 eur a účet uzatvoril, keď predtým vykonal internú účtovnú transakciu a debetný zostatok na účte klienta previedol na svoj vnútorný pohľadávkový účet. Zrušením povoleného prečerpania a neuhradením dlžnej sumy sa žalovaný dostal do nepovoleného debetu. Z predložených výpisov k predmetnému účtu č. XXXXXXXXXXXX na meno žalovaného vyplýva žalovaná suma 1.471,33 eur, s tým, že na predložených výpisoch sú evidované rôzne transakcie, poplatky, úroky, ktoré žalobca sumarizoval na výzvu súdu prvej inštancie v špecifikácii (č.l. 120), v ktorej uviedol, že uplatňovaný nárok 1.471,33 eur je debetným zostatkom, rozdielom medzi debetom a kreditom, ktoré všeobecne rozpisal.

Odvolací súd po doplnení dokazovania oboznámením listinných dôkazov – zmlúv o povolenom prečerpaní na nariadenom odvolacom pojednávaní dospel k záveru, že je dôvodné priznať žalobcovi sumu 300,20 eur teda sumu, ktorú žalobca žalovanému poskytol. Uzavrel, že žalobca má právo len na vrátenie peňažných prostriedkov, ktoré žalovanému reálne poskytol, keďže mu nevznikol nárok na úroky či poplatky, nakoľko tieto neboli medzi stranami platne dojednané. K zmluve priložené dokumenty (VOP, úroková sadzba produktov, výveska úrokových sadzieb), na základe ktorých žalobca účtoval žalovanému poplatky za debetný zostatok na bežnom účte, neboli k zmluve pripojené ani neboli žalovaným podpísané, pričom v zmysle § 9 ods. 9 Zák. č. 129/2010 Z.z. od spotrebiteľa nemôže veriteľ požadovať úrok, poplatky alebo akékoľvek iné plnenie, ktoré nie sú ustanovené zákonom alebo uvedené v zmluve o spotrebiteľskom úvere. Odvolací súd preto žalobcovi priznal len sumu predstavujúcu rozdiel medzi kreditnými a debetnými operáciami na účte žalovaného (pri ktorých neakceptoval účtované poplatky, úroky) a vo zvyšku žalobu zamietol.

Žalobca v odvolaní namietal, že zmluva bola vyhotovená vo viacerých nadväzujúcich zmluvných dokumentoch, ktoré sú súčasťou zmluvy (VOP, sadzobník poplatkov a výveska úrokových sadzieb), čo vyplýva jednak z textu zmluvy, kde sa tieto spomínajú ako neoddeliteľná súčasť zmluvy, s ktorou sa žalovaný oboznámil a vyslovil súhlas svojím podpisom, a zároveň poukázal na rozhodnutie Súdneho dvora EÚ z 9.11.2016 vo veci C-42/15 Home Credit Slovakia, a.s., proti Kláre Bíróovej, podľa ktorého zmluva o úvere nemusí byť nevyhnutne vyhotovená ako jediný dokument, navyše ust. § 261 ods. 6 písm. d) Obchodného zákonníka výslovne možnosť úpravy povinnosti zo zmluvy v OP upravuje.

Odvolací súd pripomína, že východiskom spotrebiteľskej ochrany je názor, podľa ktorého sa spotrebiteľ ocitá vo faktickom nerovnom postavení s profesionálnym dodávateľom, a to s ohľadom na okolnosti, za ktorých dochádza ku kontraktácii, vzhľadom na väčšiu profesionálnu skúsenosť predávajúceho, lepšiu znalosť práva a lepšiu dostupnosť právnych služieb a konečne možnosť stanovovať zmluvné podmienky jednostranne cestou formulárových zmlúv. Pre takéto vzťahy je charakteristické, že podnet k zmluvnému rokovaniu pochádza spravidla od dodávateľa, pričom spotrebiteľ nie je na zmluvné dojednania pripravený, pri kontraktácii je využívaný moment prekvapenia a neskúsenosť spotrebiteľa.

Spoločným znakom právnej úpravy spotrebiteľských zmlúv je snaha cestou práva vyrovnať túto faktickú nerovnosť, a to formou obmedzenia autonómie vôle. Autonómia vôle, ktorá je elementárnou podmienkou fungovania materiálneho právneho štátu nie je úplne absolútna, ale je limitovaná v rámci spotrebiteľských vzťahov princípom ochrany tej osoby, ktorá predstavovala právny úkon s dôverou v určitý, druhou stranou jej prezentovaný skutkový stav. Práve z vyššie uvedeného dôvodu boli prijaté právne predpisy zamerané na ochranu spotrebiteľa. Zákon o spotrebiteľských úveroch ustanovil osobitné náležitosti spotrebiteľskej úverovej zmluvy tak, aby za účelom odstránenia vyššie uvedenej faktickej nerovnováhy bol spotrebiteľ účinným spôsobom informovaný o podmienkach spotrebiteľského úveru a vedel lepšie ako pri nespotebiteľskej úverovej zmluve posúdiť všetky právne dôsledky vyplývajúce pre neho z uzatvorenej úverovej zmluvy.

Rešpektujúc výklad Súdneho dvora Európskej únie vo veci C-42/15, v zmysle ktorého článok 10 ods. 1 a 2 smernice Európskeho parlamentu a Rady 2008/48/ES z 23. apríla 2008 o zmluvách o spotrebiteľskom úvere a o zrušení smernice Rady 87/102/EHS v spojení s článkom 3 písm. m) tejto smernice sa má vykladať v tom zmysle, že zmluva o úvere nemusí byť nevyhnutne vyhotovená ako jediný dokument, ale všetky náležitosti uvedené v článku 10 ods. 2 uvedenej smernice musia byť vyhotovené písomne alebo na inom trvalom nosiči, odvolací súd poznamenáva, že aj napriek tejto skutočnosti musí byť zachovaná požiadavka dobrej viery v záväzkovo-právnom vzťahu.

Odvolací súd má za to, že zmluvy predložené žalobcom neobsahujú údaj o úrokovej sadzbe nepovoleného prečerpania. Nestotožňuje sa s názorom odvolateľa, podľa ktorého postačuje dojednať úrokovú sadzbu, ktorou sa úročí nepovolené prečerpanie, vo všeobecných obchodných podmienkach. Odvolací súd konštatuje, že úlohou všeobecných obchodných, resp. zmluvných podmienok v prípade spotrebiteľských zmlúv je spresniť a rozvinúť niektoré ustanovenia zmluvy, prípadne upraviť určité technické náležitosti. Tento názor opiera o nález Ústavného súdu Českej republiky sp. zn. I.ÚS 3512/11 zo dňa 11. 11. 2013, v ktorom sa uvádza: „Je treba zdôrazniť, že obchodní podmienky ve spotřebitelských smlouvách na rozdíl třeba od obchodních smluv mají sloužit především k tomu, aby nebylo nezbytné do každé smlouvy přepisovat ujednání technického a vysvětlujícího charakteru. Naopak nesmějí sloužit k tomu, aby do nich v často nepřehledné, složitě formulované a malým písmem psané formě skryl dodavatel ujednání, která jsou pro spotřebitele nevýhodná a o kterých předpokládá, že pozornosti spotřebitele nejspíše uniknou (například rozhodčí doložka nebo ujednání o smluvní pokutě). Pokud tak i přesto dodavatel učiní, nepočíná si v právním vztahu poctivě a takovému jednání nelze přiznat právní ochranu.“ Ústavný súd ČR v citovanom rozhodnutí uviedol aj to, že v spotrebiteľských zmluvách je možné všeobecné obchodné podmienky uplatniť v zákonných limitoch, medzi ktoré patrí, že nesmú (pod hrozbou absolútnej neplatnosti podľa ustanovení OZ) obsahovať dojednania, ktoré sú v rozpore s požiadavkou dobrej viery a znamenajú k ujme spotrebiteľa značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán. Uvedenie podstatnej náležitosti zmluvy, akou je výška úroku z úveru vo všeobecných obchodných podmienkach, ktorých obsah spotrebiteľ nemohol ovplyvniť a pripravil ich výlučne veriteľ, takúto nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán vyvoláva. Preto podľa odvolacieho súdu nie je pre právne posúdenie tejto veci rozhodujúce, či bolo v konaní preukázané, že žalovaný mal možnosť sa s VOP a sadzbami úrokových produktov uvedenými v Sadzobníku v znení účinnom ku dňu uzavretia zmluvy o bežnom účte oboznámiť, resp. že sa s nimi naozaj oboznámil. Odvolací súd navyše dodáva, že žalobca nárok na úrok 28 % ročne z dlžnej sumy odvodzuje z čl. 3 bodu 3.12 VOP, ktorá zmluvná podmienka bola už medzičasom rozsudkom Okresného súdu Košice II č. k. 36C 117/2013-55 zo dňa 29. 11. 2013 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Košiciach sp. zn. 6Co 91/2014 zo dňa 24.03.2015 vyhlásená za neplatnú z dôvodu jej neprijateľnosti. Žalobcom uplatnený nárok na zaplatenie úroku vo výške 28% ročne zo sumy 1.471,23 eur od 28. júna 2017 do zaplatenia preto správne (i keď z iných dôvodov) prvoinštančný súd zamietol.

Odvolací súd v prvom rade uvádza, že zákonná úprava pojem „nepovolené prečerpanie účtu“ nepoužíva. Z ustanovení § 2 písm. f), § 1 ods. 5 a § 18 ods. 1 ZoSÚ vyplýva možnosť majiteľa účtu nakladať s peňažnými prostriedkami nad rámec vlastných prostriedkov ako podstatný znak prekročenia. Nepovolené prečerpanie prostriedkov na účte v zmysle, v akom ho definujú VOP žalobcu, resp. prekročenie v zmysle v akom ho definuje ZoSÚ je svojím charakterom úverom, z ktorého za určitých podmienok vzniká veriteľovi nárok na úrok. Zmluva o bežnom účte uzavretá medzi stranami sporu je

spotrebiteľskou zmluvou v zmysle § 52 a nasl. Občianskeho zákonníka, nakoľko žalobca pri uzatváraní spotrebiteľskej zmluvy konal v rámci predmetu svojej obchodnej alebo inej podnikateľskej činnosti (dodávateľ) a žalovaný mal postavenie spotrebiteľa, keďže pri uzatváraní a plnení spotrebiteľskej zmluvy nekonal v rámci predmetu svojej obchodnej činnosti alebo inej podnikateľskej činnosti. Pre spotrebiteľské zmluvy platí, že nesmú obsahovať ustanovenia, ktoré spôsobujú značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa. VOP sú pre strany zmluvy, ktorej súčasťou majú tvoriť záväzný len v prípade, ak boli zmluvnej strane známe. Ako vyplýva z uznesenia Najvyššieho súdu SR sp. zn. 2Cdo/245/2010 z 30.11.2011: „zmluvné strany musia s týmito obchodnými podmienkami vyjadriť súhlas, a na to, aby boli pre zmluvné strany záväzné, zákon vyžaduje, aby boli stranám uzatvárajúcim zmluvu známe, alebo aby boli priložené k návrhu zmluvy. V prípade sporu predpokladanú znalosť týchto podmienok treba preukázať. Bude tak povinná strana, ktorá sa znalosti týchto podmienok dovoľáva“. Odvolací súd dodáva, že i keď predmetom konania vedeného na Najvyššom súde SR pod sp. zn. 2Cdo/245/2010 bolo skúmanie platnosti rozhodcovskej doložky, rozhodnutie je aplikovateľné aj na prejednávajúcu vec. Odkaz na VOP a úrokové sadzby produktov zverejnené v priestoroch pobočiek banky alebo na jej webovej stránke nie sú pre spotrebiteľa dostatočnou informáciou a nepreukazujú, že žalovaný bol s ich obsahom riadnym spôsobom oboznámený. Žalobca nepreukázal, že žalovaný mal možnosť oboznámiť sa s VOP upozorňujúcimi podľa jej tvrdenia na nárok na úrok z prekročenia vo výške 28 % ročne, ktorý si voči nemu nárokuje a žalovaný nemal možnosť ani predmetný nárok na úrok namietať, ak bol vopred určený vo formulárovo pripravených VOP a v úrokových sadzbách produktov. Za individuálne dojednané zmluvné ustanovenia sa nepovažujú také, s ktorými mal spotrebiteľ možnosť oboznámiť sa pred podpisom zmluvy, ak nemohol ovplyvniť ich obsah a ak dodávateľ nepreukáže opak, zmluvné ustanovenia dohodnuté medzi dodávateľom a spotrebiteľom sa nepovažujú za individuálne dojednané (§ 53 ods. 2, 3 Občianskeho zákonníka). Z vyššie uvedeného vyplýva, že ak úrok nebol so žalovaným individuálne dojednaný, ale bol len jednostranne určený žalobcom mimo uzatvorenej zmluvy o bežnom účte vo VOP a sadzobníku úrokových produktov (ako tvrdí žalobkyňa), na základe zmluvy žalobcovi nárok na úrok z prečerpania nevznikol. Odvolací súd vyhodnotil námietky žalobcu ohľadne nepriznania požadovaných úrokov vo výške 28 % ročne vyplývajúcich len z VOP ako nedôvodné, pretože účtovaný úrok nebol individuálne dohodnutý a žalovaný nemal možnosť ovplyvniť obsah VOP a sadzby úrokových produktov.

Obchodné podmienky v spotrebiteľských zmluvách (na rozdiel od zmlúv obchodných) majú slúžiť predovšetkým na to, aby nebolo potrebné do každej zmluvy dávať dojednanie technického a vysvetľujúceho charakteru. Naopak, nezodpovedá zásade profesionality a poctivosti, ak sa dávajú do nich dojednania, ktoré sú pre uzavretie zmluvy podstatné, z hľadiska informovania spotrebiteľa dôležité, resp. ktoré sú pre spotrebiteľa nevýhodné a o ktorých sa predpokladá, že si ich spotrebiteľ nevšimne. Ak takéto podstatné ustanovenia dodávateľ zahrnie do všeobecných obchodných podmienok, nepočína si v právnom vzťahu poctivo a takémuto konaniu nemožno priznať právnu ochranu (nález Ústavného súdu Českej republiky sp. zn. I. ÚS 3512/11 zo dňa 11.11.2013). Odvolací súd považuje za neprípustné, aby mal veriteľ nárok na zaplatenie úroku z prekročenia len na základe toho, že spotrebiteľovi prečerpanie fakticky umožní, úrokovú sadzbu si určí sám (vlastnými sadzbami úrokových produktov) a spotrebiteľa o jej výške informuje v zmysle § 18 ZoSÚ.

Čo sa týka úroku 28 % ročne úprava podstatnej náležitosti zmluvy ako úrok z úveru v obchodných podmienkach, ktorých obsah spotrebiteľ nemohol ovplyvniť a pripravil ich výlučne veriteľ, u spotrebiteľa vyvolala nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán. Bez pochybností predstavuje teda neprijateľnú podmienku spotrebiteľskej zmluvy, na ktorú nemožno prihliadať. Odvolací súd podporne poukazuje na mnohé rozhodnutia odvolacích súdov, ktoré dospeli k rovnakému záveru o nedôvodnosti uplatneného úroku 28 % pri nepovolenom prečerpaní, a to rozhodnutia Krajského súdu v Banskej Bystrici sp. zn. 17Co/147/2018, Krajského súdu v Prešove sp. zn. 16Co/38/2018, Krajského súdu v Prešove sp. zn. 7Co/135/2018, Krajského súdu v Žiline sp. zn. 7Co/305/2018, Krajského súdu v Bratislave sp. zn. 5Co/271/2018.

Nedôvodné bolo odvolanie žalobcu voči zamietajúcej časti istiny 1.171,13 eur, ktorá pozostáva z uplatnených úrokov a poplatkov, čo však ani jednoznačne zo žaloby nevyplýva, rovnako ako z nej nevyplýva, akým výpočtom žalobca vôbec k výške poplatkov dospel. V špecifikácii nároku žalobca zaslal

súdu zhrnutie kreditných a debetných transakcií na bežnom účte žalovaného, kde uviedol okrem iného, že debetných transakcií bolo 301 v celkovej hodnote 17.524,47eur a medzi debetnými transakciami je uvedené: poplatok za transakcie – počet transakcií 17 – celková výška transakcií 78,05 eur, poplatok za balík služieb – počet transakcií 44 - celková výška transakcií 171,60 eur, poplatok za upozornenie-debet – počet transakcií – 8 - celková výška transakcií 120 eur, poplatok za výzvu-debet – počet transakcií 1 - celková výška transakcií 30 eur, poplatok za vedenie exekúcie – počet transakcií 12 – celková výška transakcií 60,- eur. Vykonaným dokazovaním bolo nesporne preukázané, že v zmluve poplatky dojednané neboli a výška takto uplatnených poplatkov nevyplýva navyše ani zo žiadnych žalobcom doložených listinných dokladov (vrátane sadzovníka poplatkov). Išlo pritom o spotrebiteľskú zmluvu, takže žalobca si mohol účtovať poplatky iba za predpokladu, že boli zmluvnými stranami dojednané (§ 9 ods. 9 zákona č. 129/2010Z.Z.). Keďže žalobca ich nepreukázal, nevznikol mu na ne nárok.

Odvolací súd zdôrazňuje, že dodávateľ sa má chovať k spotrebiteľovi, ktorý je slabšou zmluvnou stranou poctivo, v opačnom prípade mu nie je možné poskytnúť právnu ochranu. Preto odvolací súd nepovažoval za dôvodnú odvolaciu námietku žalobcu, že zákon o platobných službách výslovne neustanovuje, že poplatky za poskytovanie platobných služieb musia byť individuálne dojednané, že zmluva o úvere je absolútny obchod, pričom ustanovenie § 261 ods. 6 písm. d) Obchodného zákonníka výslovne upravuje možnosť obchodných podmienok, že len zákon môže určiť povinnosť podpísať aj všeobecné obchodné podmienky, že viac podpisov nezaručuje vyššiu právnu silu, a že text zmluvy odkazuje na všeobecné obchodné podmienky. Na mieste je uviesť, že spotrebiteľ z povahy veci v súčasných podmienkach štandardizácie produktov bežnej spotreby ako aj zmluvných podmienok, má iba fiktívnu možnosť ovplyvniť podstatu zmluvných podmienok, ktoré sú mu zo strany dodávateľa predložené, pričom často vzhľadom na ich rozsiahlosť a použitú právnu terminológiu nemá možnosť, či už ich vôbec prečítať, resp. pochopiť ich obsah (porovnaj rozsudok Najvyššieho súdu SR sp. zn. 8Cdo 114/2017 zo dňa 06.03.2019). Tak ako bolo už vyššie spomenuté, obchodné podmienky v spotrebiteľských zmluvách na rozdiel napr. od obchodných zmlúv majú slúžiť predovšetkým k tomu, aby nebolo nevyhnutné do každej zmluvy prepisovať dohodu technického a vysvetľujúceho charakteru. Naopak nesmú slúžiť k tomu, aby do nich v často neprehľadnej, zložite formulovanej a malým písmom napísanej forme skryl dodávateľ dohody, ktoré sú pre spotrebiteľa nevýhodné, a o ktorých predpokladá že pozornosti spotrebiteľa najpravdepodobnejšie uniknú. Pokiaľ tak i napriek tomu dodávateľ urobí, nepostupuje v právnom vzťahu poctivo, a z takéhoto konania nemôže vzniknúť nárok (porovnaj nález Ústavného súdu v ČR sp. zn. I. ÚS 3512/11 zo dňa 11.11.2013). V preskúvanom prípade predstavujú všeobecné obchodné podmienky a sadzovník rozsiahly a neprehľadný dokument, pričom žalovaný vzhľadom na rozsiahlosť a na odbornú právnu terminológiu, ak by aj mal možnosť ich prečítať, nemal možnosť ich pochopiť. Z uvedeného dôvodu nemôžu všeobecné obchodné podmienky slúžiť na to, aby do nich banka skryla pre spotrebiteľa nevýhodné ustanovenia týkajúce sa úrokov a poplatkov.

Podľa názoru odvolacieho súdu v zmluve chýba individuálne dojednanie o nároku na poplatky; pokiaľ odvolateľ argumentuje, že uvedené dojednanie obsahujú VOP k zmluve s odkazom na príslušný Sadzovník, ide o dokumenty, listiny, k zmluve formulárového charakteru, ak aj obsahujú dojednanie o poplatkoch, toto splyva so všetkými nespočetnými informáciami do jedného celku tak, že priemerný spotrebiteľ v kontraktačnej fáze zmluvy je viac dezorientovaný než seriózne dodávateľom informovaný o význame tejto podmienky.

Ďalšie argumenty žalobcu už odvolací súd považoval pre rozhodnutie vo veci za nerozhodné, bez potreby sa nimi osobitne vysporiadavať. I podľa už konštantnej judikatúry súd nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené stranami, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia bez toho, aby zachádzali do všetkých detailov sporu uvádzaných stranami. Odôvodnenie rozhodnutia tak nemusí dať odpoveď na každú jednu poznámku či pripomienku, je však nevyhnutné, aby bolo reagované na podstatné a relevantné argumenty strán (porovnaj napr. rozhodnutia Ústavného súdu SR sp. zn. II.ÚS 251/04, III.ÚS 209/04, II.ÚS 200/09 a pod.). Preto na ostatnú argumentáciu zaoberajúcu sa ďalšími okolnosťami prejednávanej veci, no už nespôsobilú ovplyvniť rozhodnutie, odvolací súd nepovažoval za potrebné reagovať špecifickou odpoveďou.

Zo všetkých vyššie uvedených dôvodov odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie v časti o zaplatenie sumy 300,20 eur zmenil podľa § 388 CSP tak, že žalovanému uložil ju zaplatiť žalobcovi do troch dní a vo zvyšnej časti (istiny i príslušenstva) napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie potvrdil.

V konaní v prevažnej miere úspešnému žalovanému vznikol nárok na náhradu trov prvoinštanšného i odvolacieho konania (v zmysle § 255 ods. 1, § 256 ods. 1 CSP v spojení s ust. § 396 ods. 1 CSP), o ktorom v zmysle § 262 ods. 1 CSP v spojení s § 396 ods. 1 CSP musí aj bez návrhu rozhodnúť odvolací súd, keďže týmto rozhodnutím sa predmetné konanie končí.

Z obsahu spisu vyplýva, že v danom prípade žalovaný v prvoinštančnom i odvolacom konaní pasívny, nevykonal žiaden procesný úkon, náhradu trov konania si neuplatnil, ani nevyčísľil a podľa obsahu spisu mu ani žiadne trovy v konaní nevznikli.

Civilný sporový poriadok výslovne nerieši situáciu ak strana, ktorá na základe procesných ustanovení má nárok na náhradu trov konania, o náhradu trov zjavne neprejavila záujem, navyše podľa obsahu spisu jej v odvolacom konaní ani žiadne nevznikli. Na daný prípad nie sú k dispozícii ani analogicky použiteľné ustanovenia Civilného sporového poriadku alebo iného zákona (analogia legis alebo iuris).

Odvolací súd preto s použitím Základných princípov čl. 4 ods. 2 CSP aplikoval na rozhodnutie o nároku na náhradu trov konania princíp racionálneho zákonodarcu a o náhrade trov konania žalovaného rozhodol podľa fiktívnej normy, ktorú by zvolil, ak by bol sám zákonodarcom. Vychádzal pritom z pomyselnej normy, že ak si strana náhradu trov konania neuplatní, ani jej podľa obsahu spisu v konaní žiadne nevznikli, je v súlade s čl. 17 základných princípov CSP zakotvujúcim procesnú ekonomiu rozhodnúť priamo tak, že sa jej nárok na náhradu trov odvolacieho konania nepriznáva. Rozhodovanie postupom najskôr podľa § 262 CSP v spojení s § 396 ods. 1 CSP o priznaní nároku strane na náhradu trov konania a následne súdom prvej inštancie o výške náhrady trov konania, za situácie, keď oprávnenej strane žiadne trovy v konaní nevznikli, by bolo zjavne nielen nerozumné, ale i v rozpore so zásadou hospodárnosti civilného súdneho sporu.

Tento rozsudok bol prijatý pomerom hlasov 3 : 0, čiže jednomyseľne (§ 3 ods. 9 posledná veta zákona č. 757/2004 Z.z. o súdoch v znení neskorších zmien a doplnení).

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP).
Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 CSP).

Dovolanie je podľa § 421 CSP prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri, ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 CSP).

Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n) (§ 421 ods. 2 CSP).

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak

a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,

b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,

c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvom pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b) (§ 422 ods. 1 CSP).

Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie (§ 422 ods. 2 CSP).

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné (§ 423 CSP).

Dovolanie môže podať strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 CSP).

Dovolanie môže podať intervenient, ak spolu so stranou, na ktorej vystupoval, tvoril nerozlučné spoločenstvo podľa § 77 (§ 425 CSP).

Prokurátor môže podať dovolanie, ak sa konanie začalo jeho žalobou alebo, ak do konania vstúpil (§ 426 CSP).

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plyní znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 2 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1).

Povinnosť podľa ods. 1 neplatí, ak je

a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,

b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,

c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 CSP).

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže dovolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 430 CSP).

Dovolanie prípustné podľa § 420 možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP).

Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 CSP).

Dovolanie prípustné podľa § 421 možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 CSP).

Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 CSP).

Dovolací dôvod nemožno vymedziť tak, že dovolateľ poukáže na svoje podania pred súdom prvej inštancie alebo pred odvolacím súdom (§ 433 CSP).

Dovolacie dôvody možno meniť a dopĺňať len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 434 CSP).

V dovolaní nemožno uplatňovať nové prostriedky procesného útoku a prostriedky procesnej obrany okrem skutočností a dôkazov na preukázanie prípustnosti a včasnosti podaného dovolania (§ 435 CSP).